

KULKU

14

Inspiroidu Purokoton kierrätys- sisustuksesta

06

Kuka maksaa
tekstiilien kierrätyksen?

10 & 22

Korjaa ja tuunaa
vaatteita

12

OTA TALTEEN:
Joulun
lajitteluohjeet

14

Kierrätys sisustaminen

"Huonekalujen kunnostamisessa tärkeintä on, että pystyy näkemään roskan läpi aarteiden. Lähtökohdan ei kannata antaa hämätä."

KULKU

2/2023

3	Pääkirjoitus	23	Kodin lajitteluohje
4	Ajankohtaista	24	Puuhasivu
20	Somessa kuultua		

Päivän polttavat

6	Tekstiilien tuottajavastuu	12	Törppö ja joulun lajittelu
10	Vaatteiden korjaaminen	14	Huonekalujen tuunaus

Parasta perusmaksulla

9	Kierrätysvalmennuksessa kysyttyä
18	Sekajätetutkimus

Yhteistyössä

21	Jyväskylän seudun jätelautakunta
22	Vieraskynä: Sormustin

Seuraa Mustankorkeaa myös somessa.

Mustankorkea Oy:n asiakaslehti

ISSN 2489-3943

Päätoimittaja: Piia Aho

Toimitus: Mustankorkea Oy

Taitto: Tmi Syaani

Painopaikka: 4M Suomi Oy

Lisää keräyspisteitä vai vähemmän hankintoja – kestävän kulutuksen haaste

"ÄITI, KOMPOSTOIDAANKO tämäkin?", kuului auton takapenkiltä silloin viisivuotiaan poikani tiukka kysymys. Takapenkillä pojan vieressä lojui parhaat päivänsä nähnyt, mutta erittäin hyvin palvellut mikroaaltouuni. Mikro oli tehnyt jo hyvän aikaa matkaa kierrätykseen. Matka tuntui olevan ylivoimainen ja keräyspiste lähes saavuttamattomissa, vaikka työpaikkani on kunnallinen jäteyhtiö.

KERÄYSPISTEIDEN LISÄÄMINEN tai sijoittaminen asukkaiden luonnollisille kulkureiteille on tärkeää ja helpottaa kierrätystä. Se tarjoaa ihmisille helpon tavan päästä eroon vanhoista ja käyttökelvottomista tavaroista. Riittävän laaja ja hajautettu keräysverkosto voi kannustaa ihmisiä kierrättämään enemmän.

TOISAALTA KESKITTYMINEN vähentämään ostamista ja kuluttamista on yhtä lailla merkittävää. Liiallinen kulutus kuormittaa ympäristöä ja kuluttaa luonnonvaroja. Ostamisen vähentäminen edellyttää tietoista kulutustottumusten muutosta, jossa ihmiset miettivät tarkemmin, mitä he todella tarvitsevat ja korostavat laatua määrän sijaan.

ON TÄRKEÄÄ ymmärtää, että lisää keräyspisteitä ja vähemmän hankintoja eivät ole vastakkaisia toimenpiteitä. Ne täydentävät toisiaan osana laajempaa kestävän kulutuksen strategiaa. Kierrätys on välttämätöntä ympäristön kannalta, mutta se ei yksinään riitä ratkaisemaan ongelmia, jotka liittyvät liialliseen kulutukseen ja resurssien tuhlaukseen.

OIKEA TASAPAINO löytyy harkitusta kuluttamisesta, jossa kierrätys on yksi osa suurempaa kokonaisuutta. Ihmisiä tulisi kannustaa tekemään vastuullisia valintoja ostamisen suhteen ja harkitsemaan, tarvitsevatko he todella jotakin uutta vai voisivatko he käyttää jotain vanhaa uudelleen. Samanaikaisesti me Mustankorkeana ja yhdessä muiden jätealan toimijoiden kanssa luomme toimivan ja tarkoituksenmukaisen keräyspisteverkoston.

JOKAISELLA MEISTÄ on oma roolimme tässä prosessissa, oli se sitten kulutuksen vähentämistä, kierrätystä tai toivottavasti molempia. Kestävä tulevaisuus riippuu siitä, kuinka tasapainotamme näitä kahta näkökulmaa ja otamme vastuun ympäristöstämme. Ja palatakseni mikroaaltouuniin, kerroin pojalleni, ettei sitä kompostoida, vaan se kierrätetään sähkölaitteisiin. Niinpä toimitimme sen kierrätykseen ja teimme oman osamme.

Piia Aho
viestintä- ja asiakkuuspäällikkö

18 Mitä sekajätëroskis sisältää?

6 Kuka maksaa tekstiilien kierrätyksen?

Talven muistilista roskiksilla

Toivotko valkeaa joulua? Sitä sekä hyviä hiihtokelejä toivoo moni. Samalla lumi kuitenkin tarkoittaa lisääntyviä pihatöitä – myös jäteastioiden luona. Ikävän velvollisuuden sijaan lumitöitä kannattaa ajatella hyötyliikuntana, jossa vetreytyy sekä kroppa että mieli.

- 1. ESTEETÖN KULKU.** Jäteauton kuljettajan on päästävä jäteastian luokse esteettä ja astia on voitava vetää jäteautolle. Jäteautolla on päästävä kymmenen metrin päähän tai lähemmäksi astiasta. Jäteastian edessä ei saa olla autoja tai muita esteitä.
- 2. JÄÄTYMINEN.** Muista tarkistaa, että jäteastia ei ole jäänyt maahan sekä jätekatoksen ovet avautuvat. Jos jäteastia on jäänyt, kannattaa se mahdollisuuksien mukaan ottaa sulamaan vaikkapa autotalliin tai varastoon ennen tyhjennyspäivää. Jäänyt astia voi jäädä tyhjentymättä. Jäätymistä voi estää esimerkiksi laittamalla biojäteastiaan mahdollisimman vähän märkää jätettä.
- 3. LUMET.** Huolehdi, että jäteastiat eivät ole lumipenk-
kojen keskellä. Painavien jäteastioiden vetäminen
umpihangessa on hankalaa, joskus jopa mahdotonta.
- 4. HIEKOITUS.** Muista hiekoitus, kun lumet sulavat. Hiekoitettu piha parantaa meidän kaikkien turvalli-
suutta.
- 5. VASTUU.** Kiinteistön omistajalla on vastuu jäteastioi-
den ympäristöstä ja niille johtavasta kulkuväylästä.

Lumet täytyy poistaa myös jäteastioiden luota, jäte-
katoksesta ja sen läheisyydestä sekä kansien päältä. Poistamattomat lumet voivat aiheuttaa kuljettajille
suuren turvallisuusriskin astioita tyhjennettäessä, jos jäätynyttä lunta tippuu kuljettajan päälle.

Kiitos avustasi! Hyvin tehdyt lumi- ja hiekoitustyöt
auttavat meitä enemmän kuin uskotkaan. Ne vähentävät
yhteydenottoja asiakaspalveluumme sekä auttavat jäte-
kuljetuksia pysymään aikatauluissa. ♻️

Joko olet käyttänyt jätehakuamme?

Löydät sen osoitteesta mustankorkea.fi

Syötä jätehakuun jätteen nimi,
niin kerromme, mitä jätettä se on
ja miten se lajitellaan.
Jätehaussamme on erilaisia
jätteitä yli 700.

Mustankorkean toimisto Tourulassa
palvelee ensi vuonna yhtenä päivänä
viikossa. Toimistomme osoitteessa
Kivääritehtaankatu 6 C on avoinna
8.1.2024 alkaen **maanantaisin
klo 9–15**. Muista myös sähköiset
kanavamme, niiden aukioloajat löydät
aukeaman oikeasta reunasta sekä
nettisivuiltamme.

Neuvoja jäteasioissa 24/7

mustankorkea.fi

Mustankorkean asiakaspalvelu apunasi

Mustankorkean asiakaspalvelu auttaa
kaikissa jätehuoltoon liittyvissä asioissa.
Voit esimerkiksi tilata jätehuollon palveluita
tai tehdä kompostointi-ilmoituksen. Löydät
nettisivuiltamme paljon tietoa kierrätyksestä
sekä sähköiset lomakkeemme. Muista myös
chat sekä jätehakumme, joka neuvoa sinua
arkisissa kierrätyspulmissa.

Neuvonta ja sähköinen asiointi
mustankorkea.fi

Chat-asiakaspalvelu
Arkisin ma–pe 8–22, la–su 10–18
mustankorkea.fi

Asiakaspalvelu
Arkisin ma–pe 9–15
asiakaspalvelu@mustankorkea.fi
P. 010 325 3900

(Puhelun ja jonotuksen hinta 8,35 senttiä/puhelu + 8,83 senttiä/minuutti,
mobiili 8,35 senttiä/puhelu + 22,32 senttiä/minuutti.) 1.1.2024 puhelun ja
jonotuksen hinta pvm/mpm.

Toimisto

Huom! Aukioloaikamme muuttuvat
tammikuussa! Katso ajantasaiset tiedot
nettisivuiltamme.
Arkisin ma 9–15
Kivääritehtaankatu 6 C, 40100 Jyväskylä

Mustankorkean lajittelupiha
Arkisin ma–pe 7–19, kesällä (touko–elo) la 9–14
Ronsuntaipaleentie 204, 40500 Jyväskylä

Laukaan pienjäteasema
Arkisin ti ja to 14–19,
kesällä (touko–elo) ma–pe 14–19
Katajamäentie 6, 41340 Laukaa

Tekstiileille tulossa tuottajavastuu

Mustankorkealla on poistotekstiileille vain yksi keräysastia, joka sijaitsee jätekeskuksella. Keräysverkostoa ei ole vielä laajennettu, koska Mustankorkealla on odotettu päätöksiä siitä, kuka keräyksen maksaa jatkossa. Tällä hetkellä vastuu on kunnilla, mutta tilanne voi muuttua, kun tekstiileihin tulee tuottajavastuu. Mitä se tarkoittaa ja onko sellainen tulossa?

TUOTTAJAVASTUU TARKOITTAA, että tekstiilialan toimijat eli vaatteiden valmistajat ja maahantuoijat, vastaisivat myös pois heitettävien vaatteiden keräämisestä ja kierrätyksen kustannuksista. Asiaa on valmisteltu Euroopan komissiossa jo tovin aikaa.

TEKSTIILIEN TUOTTAJAVASTUU, onko se tulossa vai mitä sanotaan ympäristöministeriössä?

– Euroopan komissio antoi ehdotuksen uudesta jätedirektiivistä kesällä 2023. Se on vasta ehdotus, josta aletaan neuvotella ja joka muuttuu varmasti joiltain osin neuvotteluissa. Tuottajavastuu on kuitenkin todennäköisesti tulossa tekstiileille 2–4 vuoden sisällä, kertoo ympäristöministeriön neuvotteleva virkamies **Sirje Stén**.

EU:ssa puheenjohtajuus kiertää jäsenmaiden kesken puolen vuoden välein. Tällä hetkellä puheenjohtajamaana toimii Espanja, mutta vuoden vaihteessa vastuu siirtyy Belgialle.

– Puheenjohtajamaa vaikuttaa siihen, missä aikataulussa asioista neuvotellaan. Voisin kuvitella, että vuodenvaihteen jälkeen Belgia laittaa ekstravaihteen päälle lainsäädäntöehdotuksen suhteen, koska keväällä 2024 ovat Euroopan parlamentin vaalit, jolloin parlamentti ja komissio muuttuvat. Komission ehdotukset on syytä käydä läpi ennen parlamentin vaihtumista, mutta aikataulu on vielä auki, Stén kertoo.

”Kun jätelain uudistusta tehtiin Suomessa vuonna 2021, ei silloin ollut mitään tietoa, että tekstiilille suunnitellaan EU:ssa tuottajavastuuta. Emme luultavasti olisi valmistelleet lainsäädäntöä, jossa tekstiilien kierrätys määritellään kuntien vastuulle, jos tiedossa olisi ollut EU:sta tuleva suunnitelma tekstiilien tuottajavastuusta.”

EUROOPAN KOMISSION linja on ollut Sirje Sténin mukaan vuodesta 2022 lähtien koko ajan sellainen, että jätehuoltoa siirretään yhä enemmän tuottajien vastuulle. – Sekä tekstiilijätteen että tekstiilin tuotannon määrä kasvavat koko ajan ja ympäristövaikutukset ovat mittavat. Tähän halutaan muutosta ja tekstiilialaa kestävämmäksi. Myös kilpailulliset asiat ovat ehdotuksen taustalla eli Eurooppaan halutaan luoda tekstiilialan markkinoita. Nythän suurin osa tekstiiliteollisuudesta on siirtynyt kolmansiin maihin, Stén kertoo.

Tekstiilistrategian mukaan myytävien tekstiilien tulisi olla kestäviä, korjattavia ja kierrätettävissä, valmistettu

pitkälti kierrätyskuiduista ilman vaarallisia aineita sekä tuotettu sosiaalisia oikeuksia ja ympäristöä kunnioittaen. – Sosiaalista kestävyyttä on se, että emme veisi omia ongelmiamme kolmansiin maihin, vaan kehittäisimme uudelleenkäytön ja kierrätyksen markkinoita EU:n sisällä. Nykyisin kolmansiin maihin jopa dumpataan tekstiilijätettä ja jatkossa jätteiden vientiä EU:n ulkopuolelle olisi tarkoitus valvoa enemmän, Stén kertoo.

ENEMMÄN KERÄYSPISTEITÄ, enemmän kierrätyskuitua sekä helpompaa uudelleen käytettävien vaatteiden ostamista – näitä kaikkia tekstiilistrategian ja tuottajavastuun pitäisi tuoda kuluttajille tulevaisuudessa. – Sääntely tulisi koskemaan vasta direktiivin hyväksynnän jälkeen tuotettuja kotitaloustekstiileitä. On aika mahdotonta tietää, milloin tekstiili on tullut markkinoille, joten kunnille jää yhä vastuuta vaatteiden kierrättämisestä. Tosin sitä ei ole määriteltä, että tämän hetkisen kunnan keräyksen tarvitsisi olla ilmaista palvelua, vaikka sitä asukkaat tietysti toivovat, Sirje Stén toteaa.

TUOTTAJAVASTUU TARKOITTAA sitä, että kuluttaja maksaa kierrätysmaksun tuotteen hinnassa. Sama toimintamalli on monella muullakin tuotteella, esimerkiksi kartonki-, lasi- ja muovipakkauksilla sekä sähkölaitteilla. – Tekstiilin osalta tavoitteena on niin sanottu ekomodulointi. Se tarkoittaa, että kestävien tuotteiden valmistajat joutuisivat maksamaan tuottajavastuullisesta jätetuhollosta vähemmän kuin ne valmistajat, joiden tuotteet menevät nopeammin jätteeksi. Tällöin pikamuoti tulisi

Pikamuoti kuormittaa

EU:ssa syntyy tekstiilijätettä 12,6 miljoonaa tonnia vuodessa. Pelkästään vaate- ja jalkinejätettä syntyy n. 12 kiloa/hlö/vuosi. Vain 20 % tekstiilijätteestä kerätään uudelleenkäyttöä varten. Onkin laskettu, että pikamuoti kuormittaa ympäristöä jopa enemmän kuin lento- ja laivaliikenne yhteensä.

”Toivoisin, että ihmiset löytäisivät onnen jostain muusta kuin ostamisesta.”

kalliimmaksi. Myös erilaiset vaatteiden verkkokaupat pitää saada mukaan jätehuoltoa kustantamaan.

KESTÄVINTÄ KULUTTAMISTA on kuitenkin fiksua kuluttaminen. Kaupassa kannattaa suosia kierrätysmateriaaleista tehtyjä tuotteita, ostaa kestäviä vaatteita sekä ennen kaikkea käyttää itse vaatteet loppuun. – Kaikkein huonointa tekstiilin kuluttamista on ostaa ulkomaisesta verkkokaupasta paljon halpoja vaatteita ja sitten palauttaa niitä. Pääosinhan palautetut verkkokaupapaostokset menevät ulkomailla kaatopaikoille tai poltettaviksi, hän toteaa.

SIRJE STÉN toivoo, että ihmiset löytäisivät onnen jostain muusta kuin ostamisesta – maailmassa on paljon muitakin asioita kuin ostaminen.

– Toki ymmärrän, että joskus on kivaa ostaa uusia vaatteita. Jos vaateostoksia tekee, kannattaisi ne kohdistaa kestäväan kulutukseen ja ajattomiin vaatteisiin. Ja edelleen pitää paikkansa myös vanha hokema, että köyhän ei kannata ostaa halpaa.

Stén itse kertoo, ettei hirveästi pidä kaupassa käymisestä. Second hand -myymälät ovat hänestä todella hyviä, mutta vaativat myös aikaa.

– Yleensä ostan suomalaisen valmistajan kestäviä tuotteita, jotka yritän käyttää mahdollisimman loppuun. Tosin mieheni sanoo, että voisin käydä kaupassa jopa hieman useammin esimerkiksi ajanmukaisia ja sadetta pitäviä retkeilyvaatteita hankkimassa, Stén naurahtaa. ➤

Näin tekstiilistrategia on edennyt EU:ssa ja poistotekstiilin keräys alkanut Suomessa

Lähde: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (europa.eu) ja Sirje Sténin haastattelu

2019

Komissio esitteli Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal), jossa teemana oli teollisuuden kannustaminen kiertotalouteen.

2020

Ehdotus kiertotalouden toimintasuunnitelmaksi, jonka tavoitteena on resurssien kestävä käyttö.

2021

Jätelain uudistus Suomessa, jossa määriteltiin, että vastuu poistotekstiilien keräämisestä on kuntien vastuulla.

Paimion poistotekstiilin käsittelylaitos otettiin käyttöön Suomessa.

2022

Komission ehdotukset, joiden tavoitteena on tehdä kestävästä tuotteista EU:ssa normi, edistää kiertotalouden liiketoimintamalleja ja lisätä kuluttajien mahdollisuuksia vaikuttaa vihreään siirtymään.

Samaan aikaan poistotekstiilin keräys laajeni eri puolille Suomea.

2023

Euroopan komission lainsäädäntöehdotus jättepuitedirektiivin muuttamiseen keskittyen tekstiili- ja elintarvikealaan.

Poistotekstiilin keräyksestä tuli valtakunnallista eli keräys alkoi myös Mustankorkean toimialueella.

2024–2025

Euroopan komission lainsäädäntöehdotuksesta neuvotellaan. Neuvotteluvaihe kestää usein 0,5–2 vuotta, riippuen siitä, miten aktiivisesti neuvotellaan. Komission ehdotuksesta neuvotellaan jäsenmaiden kesken, minkä lisäksi neuvotteluja käydään Euroopan parlamentissa. Tämän jälkeen pidetään kolmikantaneuvottelut, joissa ovat mukana komissio, jäsenmaat ja parlamentti. Näiden neuvottelujen tuloksena syntyy lopullinen direktiivi.

2025–2027

Neuvottelujen jälkeen jäsenmailla on yleensä 18 kuukautta aikaa laittaa direktiivi täytäntöön omassa lainsäädännössään. Näin ollen menee 1–2 vuotta ennen kuin päätökset ovat Suomen lainsäädännössä.

Vanhat vaatteet – mitä niille pitäisi tehdä?

Poistotekstiilit

Puhtaat ja kuivat rikkinäiset ja käyttökelvottomat vaatteet.

- paidat, housut, hameet, takit
- lakanat, pyyhkeet ja pöytäliinat (ei muovitetut)

Muista pakata huolellisesti muovipusseihin!

Likaiset, kosteat tai käyttökelvottomat vaatteet.

- kengät, vyöt ja laukut
- alusvaatteet ja sukat
- matot, peitot ja tyynyä
- sade- ja toppavaatteet

Käyttö: Poistotekstiili käsitellään Paimiossa poistotekstiilin jalostuslaitoksessa, jossa siitä saadaan kierrätyskuitua uusien tuotteiden raaka-aineiksi.

Vaatekeräykset ja kirpputorit

käyttökelpoiset vaatteet, joita voisit käyttää vielä itsekkin

Muista pakata vaatteet muovipusseihin, jotta ne pysyvät siisteinä ja kuivina.

Käyttö: Esimerkiksi UFF lajittelee vaatteet joko myytäväksi, tukkumyyntiin tai lahjoitettavaksi. **Huom!** Mustankorkea ei enää vastaanota käyttökelpoisia tekstiileitä.

Sekajäte

likaiset ja käyttökelvottomat vaatteet

Käyttö: Sekajäte matkaa Tampereen hyötyvoimalaitokseen poltettavaksi, jolloin siitä saadaan lämpöä ja sähköä.

Poistotekstiiliä kerätään Mustankorkean lajittelupihalla

POISTOTEKSTIILIÄ ON kerätty Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa vain yhdessä keräyspisteessä: Mustankorkean jätekeskuksella. Miksi näin?

– Lähdimme poistotekstiilin keräyksessä liikkeelle rauhallisesti ja pienimuotoisesti, ehkä hieman odottaen EU-tason päätöksiä siitä, kuka keräyksen jatkossa kustantaa. Emme halunneet rakentaa alueellemme laajaa keräysverkostoa, joka voisi jäädä turhaksi, kun jätelajista tulisivatkin tuottajavastuullista, kertoo Mustankorkean logistiikkapäällikkö **Antti Anhava**.

Tuottajavastuun myötä on esimerkiksi mahdollista, että vaatteiden keräys siirtyy suoraan niitä myyvien kauppojen yhteyteen.

MUSTANKORKEAN LAJITTELUPIHALLA on kolme jätteastiaa poistotekstiileille. Keräykseen kelpaavat puhtaat ja kuivat rikkinäiset ja käyttökelvottomat vaatteet, kuten paidat, housut, hameet ja takit. Myös lakanat, pyyhkeet ja pöytäliinat saa tuoda keräykseen. – Poistotekstiilit esilajitellaan meillä Mustankorkealla ennen Paimion poistotekstiilin jalostuslaitokseen viemistä. Keräykseen on tullut paljon myös sinne kuulumatonta jätettä, kuten kenkiä, mattoja, kokonaisia patjoja ja tyynyjä. Myöskään vedenpitävät urheiluvaatteet tai nahkaiset vaatteet eivät käy keräykseen, Anhava luettelee.

Tärkeää on myös se, että tekstiilit on pakattu huolellisesti muovipusseihin, jotta ne eivät kastu. Pahimmillaan märkä tekstiili voi pilata koko keräyserän.

POISTOTEKSTIILEISTÄ KÄSITELLÄÄN osa kierrätyskuiduksi, jota käytetään uusien tuotteiden raaka-aineena. Osa päättyy tilauksena pienyrityksille, jotka käyttävät tekstiilejä omien tuotteidensa valmistukseen. Se osa, mitä ei vielä saada kiertämään materiaalina, hyödynnetään energiantuotannossa polttamalla.

POISTOTEKSTIILIN KERÄYSKUSTANNUKSET katetaan Mustankorkealla toistaiseksi jätehuollon perusmaksulla, jota maksavat kaikki asukkaat.

– Perusmaksu on jätehuollon kiinteä vuosimaksu, mikä ei liity jätteistien tyhjennyksiin. Siitä maksetaan muun muassa poistotekstiilien ja vaarallisten jätteiden keräys, hyötykeräyspisteiden ylläpito sekä tiedotus ja jäteneuvonta, Anhava kertoo.

KYSY KIERRÄTTÄMISESTÄ

Kierrätys- valmennuksessa kysyttyä

Biojäteastiani ei tyhjentynyt, vaan biojäte on jäässä astian pohjalla. Miksi kuljettaja ei tyhjentänyt sitä?

Jäteauton kuljettajan tehtävä on tyhjentää jätteastiat koneellisesti eli viedä jätteastia jäteautolle sekä kiinnittää se jäteauton ”hissiin”, joka kippaa ja tyhjentää jätteastian jäteautoon. Kuljettajan tehtävä ei ole tyhjentää jätteastiaa käsin. Vastuu siitä, että jätteastia on mahdollista tyhjentää koneellisesti, on asukkaalla.

Usein biojäte jäätyy talvisin kiinni astiaan, koska se on liian märkää. Biojäte kannattaisikin laittaa sisällä keittiössä biojätteastiaan mahdollisimman kuivana, eikä kaataa biojätteeseen nesteitä. Biojätteet kannattaa pakata sisällä keittiössä biohajoavaan pussiin, sanomalehdestä taiteltuun pussiin tai vaikkapa vanhaan jauhopussiin. Biojätteeseen lajitellaan myös talouspaperit ja lautasliinat, jotka osaltaan sitovat itseensä biojätteen kosteutta. Biojätteastian pohjalla voi käyttää myös kanamunakennoista tehtyä silppua.

– Jäteautonkuljettajat yrittävät aina tyhjennystä normaalisti, mutta kovettunutta jätettä ei voi yrittää irrottaa astiasta voimalla. Muoviset jätteastiat voivat haljeta, jos niitä esimerkiksi kolistellaan jäteauton nostimella. Rikkoutumisvaaran vuoksi kuskeilla on ohjeistus yrittää tyhjennystä uudelleen seuravalla kerralla. Kuljettajat eivät voi myöskään sulattaa astioita millään tavalla, kertoo Mustankorkean logistiikkapäällikkö **Antti Anhava**.

Jos biojäte on jäänyt astiaan, eikä sitä voi tyhjentää osittain tai kokonaan, joudutaan käynnistää veloittamaan silti normaali tyhjennyksen mukainen hinta.

Montako jäteautoa löydät lehdestä?

Älli on piilottanut Kulku-lehden sivuille jäteautoja. Montako autoa löydät?

Kerro löytämäsi luku luvulla 20. Saat tulokseksi luvun, joka kertoo kuinka monta kierrätysvalmennuksen keikkaa pidimme vuonna 2022. Julkaisemme vastauksen Mustankorkean Facebook- ja Instagram-kanavissa loppuvuonna.

LEIKKAA TALTEEN

Näin kierrätät lamput

Hekkulamput

Halogeenilamput

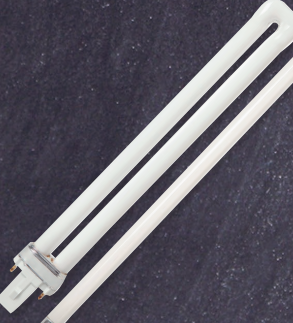
LED-lamput ja -valosarjat

Energiansäästö- lamput

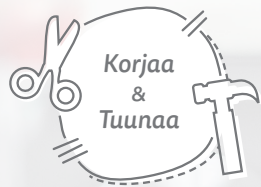
Loisteputket

**Katso
vinkit
lamppujen
valintaan!**

Sirpa Huhtala on perinyt käsityötaidot lapsuuden kodistaan. Äiti, mummo ja pappa harrastivat kaikki käsitöitä. ”Pappa laittoi minulle aina vaatteet joulu- ja kevätjuhliin. Minulle on sattunut elämäni hyviä miehiä”, Huhtala kertoo kiitollisena.

Vaatteille pidempi käyttöikä korjaamalla

Jyväskyläläisen kerrostaloasunnon keittiössä surraa ompelukone. Sirpa Huhtala korjaa miehensä farkkushortseja. Shortsit ovat olleet käytössä jo varmaan kymmenen vuotta ja ne ovat hieman maalissakin. Silti ne ovat yhä mieluisat ja saavat jälleen lisää käyttöaikaa korjaamisen jälkeen.

KAIKKI KORJATAAN, mitä voidaan. Se kuvastaa pitkälti **Sirpa Huhtalan** periaatteita. Hänestä on hassua, että on olemassa huusholleja, joissa ei ole ompelukonetta – eihän vaatteiden korjaus muuten onnistu.

– Vaatteita ei heitetä menemään, vaikka ne rikki menisivätkin. Poikani **Ville** asuu Helsingissä ja tuo minulle usein haaroista rikki menneitä housuja paikattavaksi. Hän kertoo niiden tarvitsevan äidin kosketusta, Huhtala hymyilee.

Samaan hengenvetoon hän toteaa, että entisaikaan kankaat olivat parempia ja kestävämpiä. Huhtalan lapsuudessa vanhat vaatteet purettiin kankaiksi ja kankaat käytettiin uudestaan – mitään ei heitetty pois. Kankaat myös valmistettiin meillä Suomessa.

– Nykyään vaikka ostaa vähän laadukkaammankin merkin villapaidan tai villakangastakin, niin ne ovat jo hetken

Katso kaikki kuvat:
mustankorkea.fi/blogit

Turkoosin sininen takki on palvellut jo 70-luvulta lähtien. Se on Sirpa Huhtalan siskon takki. Toista samanlaista ei tule heti vastaan kaupungilla.

Sirpa Huhtalan anoppikin oli käsityöihmisiä. Häneltä on jäänyt ihania virkattuja kangaspaloja. Huhtala pohtii, mihin niitä voisi käyttää; koristelisiko niillä pussukoita vai tekisikö niistä peiton tai vaikka istuinalustan.

päästä nukkaantuneita. Uusista vaatteista menee nopeasti jokin sauma rikki ja niitä saa olla heti korjaamassa.

ENTISAIKOJEN LAADUKKAISTA ja kestävästä kankaista voi tuunata myös muita kodin tekstiilejä sekä vaatteita.

– Tein lapsuuden kotini vanhasta pöytäliinasta tyttäreni **Sanna-Kaisan** mökille vessapaperitelineen, jonka kahva on vanhasta laukusta. Lisäksi toisesta pöytäliinasta syntyi mökkivessaan pussukka, minne voi laittaa vaikka kosteuspyyhkeitä, Huhtala esittelee.

Pussukoita hän on tehnytkin paljon. Entisaikojen kestävät kankaat ja kauniit ajattomat kuosit näyttävät nykytermein trendikkäältä vintagelta. Kysymykseen onko Huhtala ikinä ajatellut tekevänsä pussukoita myyntiin, hän naurahtaa:

Näin kulutat vaatteita kestävästi

- 1. Vähennä kulutusta** – ihminen pärjää lopulta aika pienellä vaatemäärällä.
- 2. Hanki käytettyä tai lainaa** – miksi ostaa aina uutta, kun tarjolla on laadukasta second handia? Vaatteita voi myös lainata perheen kesken tai ystäviltä.
- 3. Osta vain lempivaatteitasi** – muut vaatteet jäävät herkästi lojumaan käyttämättöminä kaappiin.
- 4. Suosi kierrätysmateriaaleista tehtyjä vaatteita** – säästät luonnon resursseja ja vähennät päästöjä.
- 5. Osta laadukkaita, kestäviä ja ajattomia vaatteita** – moni vaate menettää muotonsa jo ensimmäisessä pesussa. Hyvä vaate on ajaton ja kestää vuodesta toiseen.
- 6. Korjaa ja paikkaa vanhoja vaatteita** – se pidentää materiaalin elinkaarta.
- 7. Uusiokäytä rikkiiniset vaatteet** – niistä saa vaikkapa hyviä siivousrättejä.

– En ole, ostaisikohan niitä joku? Pitää miettiä sitten, kun jään eläkkeelle, kertoo näytteenottoa laboratoriossa työkseen tekevä Huhtala.

– Perin anopin kangaspuutkin. Jos sitä vaikka innostuisi kutomaan, kun jää joskus eläkkeelle.

KEITTIÖN PÖYDÄLLÄ on Sirpa Huhtalan uudempi Bernina-ompelukone sekä pitkään palvellut saumuri. Toinen vanhempi, Huhtalan parikymppisenä ostama Pfaff-ompelukone on kotipaikassa Karstulassa, jonne Huhtala suunnittelee haastattelun jälkeen lähtevänsä viikonlopuksi. Karstulassa hän on asunut miehensä kanssa jo kauan. Jyväskylän asunto on niin sanottu ”kakkoskoti”, joka on palvellut myös omia lapsia opiskeluaikoina.

– Käyn harvoin kirpputoreilla. Eniten vanhoja vaatteita on kertynyt omilta vanhemmiltani, harvoin ostan enää mitään kaupasta. Kengätkin korjautan suutarilla, jos kantaput täytyy uusia.

Huhtalan käsityötaidoista nauttivat hänen lastensa lisäksi lasten puoliset. Useaa mekkoa on lyhennetty, takin hihoja pidennetty, poistettu olkatoppauksia tai muuten tuunattu vaatteita nykypäivään sopiviksi.

KANGASKAISTALEET JA TILKUT säästetään myös, sillä niistä saa hyviä paikkoja vaatteiden korjaamiseen ja muihin käsitöihin. Jos kaikkea ei osaa korjata, neuvoo Huhtala etsimään videoita Youtubesta. Sieltä löytyy monenlaisia vinkkejä ja neuvoja.

– Ei sitä itsekään aina kaikkea heti osaa. Joskus lapsena sanoin äidilleni, että tekemäni paitapuseron saa polttaa, se oli mielestäni niin huono. Äiti oli ihana ja neuvoi, miten sen voisi korjata. Tekemällä oppii. ♻️

Kierrätä joulu

Oikeanlaisella kierrätyksellä saamme aikaan hyvää vielä joulun jälkeenkin!
Ota nämä ohjeet talteen ja kiinnitä vaikka taloyhtiösi ilmoitustaululle.

Kinkkurasva omaan biojätteeseen törpössä – kyllä!

Kinkkurasvasta eroon hankkiutuminen on tänäkin vuonna yksinkertaista ja ekologista.

Voit kierrättää kinkkurasvan kartonkitörpössä biojätteeseen. Asuit sitten omakotitalossa tai taloyhtiössä, pakkaat vain rasvan törppöön ja pudotat sen biojäteastiaan.

Mustankorkealla kartonki erotellaan ja osa siitä hajoaa biologisessa käsittelyssä. Rasvasta tuotetaan paikallista ja päästötöntä polttoainetta, biokaasua.

Tonttukin törpöttää!

Törpöttää =

Kaataa joulukinkun paistinasvat kartonkiseen pakkaukseen eli törppöön ja viedä törppö suljettuna biojäteastiaan.

Lue lisää:
mustankorkea.fi/torppo

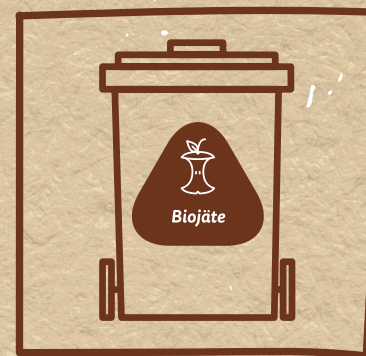
Toimi näin:

1 Kaada rasva esimerkiksi maitotölkkiin.

2 Sulje pakkaus teipillä.

3 Vie se oman kotisi biojäteastiaan.

Kierrätä joulu

Katso kaikki joulun kierrätysvinkit:
mustankorkea.fi/joulu

Alumiinivuoat ja -foliot

Huuho ruoantähteet kevyesti pois astioista. Vie alumiinivuoat ja -foliot metallin keräykseen.

Glögipullot ja -purkit

Vie pantilliset pullot kauppojen palautusautomaattiin. Poista pantittomien lasipullojen korkit ja kannet, ja vie pullot lasinkeräykseen. Kartongiset purkit ja törpöt kuuluvat kartonkipakkauksiin ja muoviset muovipakkauksiin.

Ilotulitteet

Palauta räjähtämättömät, vanhentuneet ja suutariksi jääneet ilotulitteet niiden myyjille. Ammuttujen ilotulitteiden jätteet kuuluvat sekajätteisiin.

Joulukukat

Pienet määrät kukkia, kasveja ja multaa voi laittaa biojätteeseen tai omaan kompostoriin.

Joulukuusi

Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa omakoti- ja paritaloasukkaat sekä alle viiden asunnon taloyhtiössä asuvat toimittavat kuusen lähimmälle hyötykeräyspisteelle. Isommissa taloyhtiöissä asuvat voivat jättää kuusen taloyhtiön omalle jätekatokselle. Kuuset kerätään maksutta tammikuussa.

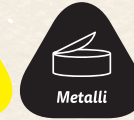

Seuraa tarkempaa tiedotusta:
mustankorkea.fi

Karkkipaperit

Karkkipaperit lajitellaan materiaalin mukaan: Muoviset karkkipaperit muovinkeräykseen, metalliset metallinkeräykseen, paperiset kartongin keräykseen. Metalliset ja muoviset erottaa yleensä ryttistämällä. Jos roska suoriutuu, se on enimmäkseen muovia, ja sen voi laittaa muovipakkauksiin. Metalli jää yleensä hieman ryttyn.

Kynttilät ja tuikut

Muoviset lyhty-, tuikku- ja hautakynntilät, steariini ja kynttilänpätät kuuluvat sekajätteeseen. Kynttilöiden metalliosat ja metalliset tuikkukuoret viedään metallinkeräykseen.

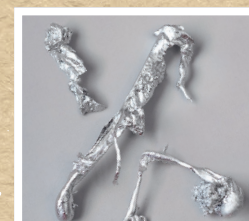
Lahjapaperit

Hyväkuntoiset ja siistit lahjapaperit kannattaa säästää ja käyttää uudelleen. Litistä pois heitettävät lahjapaperit mahdollisimman pieneksi, jotta ne eivät vie tarpeettomasti tilaa jäteastiassa. Lahjapaperit ja nauhat kuuluvat sekajätteeseen. Ne eivät siis sovellu paperin- tai kartongin keräykseen, koska niissä on erilaisia värejä, pinnoitteita ja teippejä.

Pakkausmateriaalit

Kartonkiset joulukalenterit, suklaa- ja keksirasiat sekä lelujen pakkaukset lajitellaan kartonkipakkauksiin. Muovia olevat pakkaukset voit laittaa muovipakkauksiin.

Uudenvuoden tinat

Jos sinulla on vielä tinoja, ne kuuluu toimittaa vaarallisen jätteen vastaanottopisteisiin Mustankorkean jätekeskukselle tai Laukaan pienjäteasemalle.

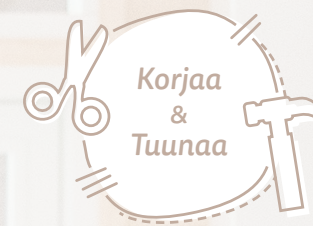

Valosarjat

Rikkiäiset jouluvalot, rikkoutuneet led-kynttilät ja kokonaiset valosarjat kuuluvat sähkölaitteiden keräykseen (SER). Sähkölaitteita vastaanottavat veloituksetta niitä myyvät liikkeet, Mustankorkean jätekeskus ja Laukaan pienjäteasema.

Kirsi Inkeröiselle tärkeintä on, että oma perhe viihtyy kodissa. Perheeseen kuuluvat puoliso, 3-vuotias lapsi sekä koira. Myös keittiön pöytä ja tuolit on kunnostettu ja tuunattu vanhoista.

Kierrätettyjen ja tuunattujen huonekalujen koti

Astuessa sisälle raikkaaseen ja kauniiseen kotiin Jyväskylässä, ei uskoisi, että huonekaluista lähes kaikki on kierrätettyä. Kaikki näyttää jollain ihanalla tavalla täydelliseltä ja harkitulta. Vaikka koti on uusi ja huonekalut kierrätettyjä, on vanhan ja uuden välillä harmoninen tasapaino.

Olemme tulleet Instagramista tutun Purokoto-tilin Kirsin kotiin.

HIRSITALON KORKEASTA olohuoneesta näkyy kaunis metsämaisema ja vähän matkan päässä virtaa puro. **Kirsi Inkeröinen** kertookin, että Instagram-tili sai nimensä ympäröivästä luonnosta.

– Kierrättäminen, tuunaaminen ja uusiokäyttö tulivat osaksi arkeamme ja elämäntapaamme raksa-aikana muutama vuosi sitten. Huonekalujen kunnostaminen vaatii aikaa, mutta lopulta siinä säästää pitkän pennin, Kirsi kertoo.

Vaikka aikaa meneekin, antaa huonekalujen kunnostus Kirsin mielestä paljon. Se voittajafilis ja mielihyvä, kun jotain löytää kierrätettynä ja sen saa korjattua tai tuunattua valmiiksi, on jotain sanoin kuvaamatonta.

– Välillä toki ärräpäätt saattavat lennellä, jos vaikka työkalut hajoavat. Minulla voi olla välillä myös liian ruusuinen kuva, miten paljon minulla on oikeasti aikaa opiskelun ja perheen ohella, Kirsi naurahtaa.

KAIKKI LÄHTEE liikkeelle suunnitelmasta – eräänlaisesta visiosta, mitä kotiin halutaan ja oikeasti tarvitaan. Sen jälkeen alkaa materiaalien keräily esimerkiksi netin Torista ja vasta sitten toteutus.

– Vaatehuoneeseen keräilin materiaalia yli vuoden. Kaappien tasot ovat vanhoja pöytälevyjä, jotka on leikattu oikeaan kokoon sekä hiottu ja käsitelty. Muutimme tänne heinäkuussa 2021 ja vaatehuonee-

seen saimme kaapit heinäkuussa 2023. Välillä nämä projektini valmistuvat hitaasti, Kirsi kertoo.

Myös sänkyä Kirsi teki pari vuotta. Voisikin ajatella, että huonekalujen kunnostus ja tuunaus ei sovi hätäiselle luonteelle.

– Minä olen se ihminen, joka haluaisi kaiken mielellään nyt tai heti, mutta silti voin uppoutua projekteihin pitkäksi aikaa. Tässä oppii kehittämään itseään ja olemaan kärsivällinen.

VIERASHUONEEN SOHVA on ainoa huonekalu, joka on ostettu Kirsin kotiin uutena. Kaikki muut on hankittu käytettynä, tehty itse tai ne ovat tulleet vanhasta kodista.

– Minusta se, että meillä on lähes kaikki huonekalut kierrätettyjä tai itse tehtyjä, on kodille rikkaus. Jokainen saa tehdä omasta kodistaan sellaisen kuin itse haluaa, oli se sitten kierrätettyä tai uutta. Tärkeintä on, että oma perhe viihtyy kodissa, Kirsi painottaa.

Hän on ensimmäiseltä ammatiltaan ompelija ja rakastanut aina käsitöitä. Lasten Singerin hän sai jo lapsena. Vaikka Kirsi lähti kohti pukuompelijan työtä, heitti elämä toisille reiteille.

– Nyt opiskelen liiketaloutta ja käsityöt ovat jääneet harrastukseksi. Haaveilen, että voisin jollain tapaa yhdistää kierrättämisen, käsityöt ja tradenomin opinnot tulevaisuudessa työkseni. En vain vielä tiedä miten, mutta ehkä aika näyttää, Kirsi naurahtaa.

Sisusta kierrättäen

Poimi vinkkejä ja ideoita, miten sisustaa kotona kierrätysmateriaaleja käyttäen sekä vanhoja huonekaluja tuunaten. Älä unohda luovuutta ja mielikuvitusta! Katso kaikki kuvat Mustankorkean nettisivuilta mustankorkea.fi/blogit sekä tarkemmat tuunausohjeet Instagramista Purokoto-tililtä.

Viisi vinkkiä tuunaajalle

- Hyödynnä kurssit esimerkiksi kansalaisopistossa.** Puutyö-, verhoilu- ja entisöintikurssit ovat hyviä paikkoja opetella huonekalujen kunnostamista sekä saada ideoita myös muilta kurssilaisilta.
 - Aloita helpoista töistä, joissa työkalut tulevat tutuiksi.** Purokoto-tilin Kirsi teki aluksi mm. pui-sen tarjottimen, kynttilänjalkoja ja erilaisia puisia rasioita.
 - Ammenna ideoita esimerkiksi Googlesta, Instagramista ja Pinterestistä.** Voit myös saada uusia ideoita, miten jokin asia kannattaa tehdä tai miten sen voi tehdä helpoiten.
 - Hanki perustyökalut, niillä pääsee pitkälle.** Käsinkin voi hioa, mutta hiomakone tekee hommasta huomattavasti nopeampaa. Sahoja voi olla erilaisia, mutta kuviosaha on Kirsin mielestä kaikista monipuolisin. Myös niittipyssy ja vasara ovat tarpeen, samoin porakone. Työkaluhankinnat kannattaa suhteuttaa omiin tarpeisiin – aina ei tarvitse olla markkinoiden parasta ja kalleinta konetta. Kaikkia työkaluja ei tarvitse omistaa itse, niitä voi myös lainata tutuilta tai vuokrata.
 - Muista maalaisjärki!** Vanhoja huonekaluja ostaessa muista aina tarkistaa huonekalun kunto ja luota omaan nenään ja havainnointiin. Jos huonekalussa on kangas, kurkkaa sen alle. Jos teet hankintoja talvella, voit myös hyödyntää pakkasta, ja pitää huonekaluja ja tekstiilejä hetken ulkona.
- + **Näe aarteet roskan läpi!** Lähtökohdan ei kannata antaa hämätä. Huonekaluja kunnostaessa täytyy uskaltaa nähdä roskan takana oleva aarre.

Vaatehuone

Vaatehuoneesta lähes kaikki on kierrätettyä. Ala- ja yläkaappien rungot saatiin Tori-ilmoituksen kautta korkeista vanhoista kaapeista. Ne sahattiin ensin levyiksi, sen jälkeen leikattiin oikeaan kokoon ja kasattiin uudestaan kaapeiksi.

- Kaappien ovet ovat myös löytö Torin annetaan-osastolta. Ne on sahattu ensin oikean kokoisiksi ja sitten jyrsitty niihin yhteensä yli 110 metriä uraa. Siirtelin käsipelillä puristimilla laudanpätäkää, jota käytin ohjaimena urien jyrsintään, joten tähän vaiheeseen meni paljon aikaa, Kirsi kertoo.

Kirsi arvioi, että vaatehuoneen kalusteet olisivat maksaneet uutena vähintäänkin pari tuhatta. Rahan säästäminen olikin yksi iso syy siihen, että vaatekaapit tehtiin itse. Uutena ostettiin tanko ja saranat sekä yläkaappien alla oleva iso levy, mitä ei löytynyt käytettynä. Vaatehuone tuli maksamaan alle 350 euroa.

Koulupöytä

Kun Kirsi toi kotiinsa oranssiksi tummuneen vanhan koulupöydän, näkyivät siinä vuosien opiskelut. Pöytä oli ilmainen löytö Torin annetaan-osastolta.

- Minulla oli jemmassa käsittelyaineita ja hiomapaperiin meni viisi euroa. Perusteellisen hionnan, pienten sahailujen ja pintakäsittelyn jälkeen siitä tuli täydellinen meidän kotiin, hän kertoo.

Kirjoituspöydän tuoli taas on peräisin tontin vanhasta purkukuntoisesta 50-luvun talosta. Siinä on pehmusteena sanomalehtisuikaleita.

TV-taso

Muistatko vanhat korkeat 60–70-luvun tummat olohuoneen kirjahyllyt? Tässä on sellainen modernisoituna nykyaikaiseksi tv-tasoksi.

- Kirjahyllystä poistettiin ensin yläosat. TV-taso koostuu kirjahyllyn kolmesta alaosasta, joiden väleihin lisättiin täytelevyt. Myös pätyihin, kanteen ja tason alle lisättiin uudet levyt, jotka maalattiin. Ovien koristelistat on kitattu, hiottu ja maalattu. Tasosta tuli yhtä kaunis, miltä se näytti suunnitelmissa mielessäni, Kirsi iloitsee.

Myös tason päällä oleva vanha sininen kansio on tuunattu kankaalla päällystämällä.

- Ennen kuin jotain itselle tarpeetonta on heittämässä kaatopaikalle, kannattaa miettiä olisiko jollain toisella tarjota sille kotia. Pienellä tuunauksella monesta tavarasta saa käyttökelpoisen.

Nojatuoli

Voisitko kuvitella, että etualalla oleva nojatuoli on ollut alun perin kirkkaanpunainen? Se on peräisin Kirsin puolison lapsuuden kodista.

- Ensimmäisen vuoden se palveli meitäkin alkuperäisellä nahkaverhoilulla. Uuden kankaan nojatuoli sai, kun kävin viikon mittaisen verhoilukurssin kansalaisopistolla.

Aikaa meni reilu 20 tuntia sekä rahaa materiaaleihin ja kurssiin hieman alle 300 euroa. Kankaana on laadukas teddykangas, josta pitää suuresti myös perheen koira.

Myös muut olohuoneen huonekalut on kierrätetty. Ryijy, vitriini, kukat, sohva, sohvapöytä, lehtikori ja kalkkimaalilla käsitelty ruukku on kaikki ostettu tai saatu käytettyinä. Esimerkiksi takana oleva kotimainen untuvasohva maksaisi tällä hetkellä uutena luultavasti yli kolme tonnia. Käytettyinä sen sai 350 eurolla.

- Kun huonekaluja ostaa käytettynä, täytyy olla tarkka, ettei tuo kotiinsa esimerkiksi luteita tai osta huonekaluja hometalosta. Ennen ostopäätöstä käyn katsomassa huonekalut ja omat hoksottimet yleensä kertovat onko kaikki kunnossa. ☺

Naulakot ja hyllyt

Vanhoja kulahtaneen keltaisia naulakoita on myös helppoa tuunata ja pienellä etsimisellä niitä voi saada ilmaiseksi. Kirsin kodin pukuhuoneen naulakon tuunaus tuli maksamaan noin 13 euroa.

- Laudat ja niiden käsittelyaineet löytyivät omasta autotallista ja metalliosien pohjamaali myös jemmasta. Ostettavaksi jäi ainoastaan metalliosien pintaspraymaali sekä pyörörima.

Myös keittiössä on Kirsin tuunaama seinähylly.

- En löytänyt mieleistäni hyllyä, joten muokkasin sopivan yhdistämällä uuden rungon ja raksan jämalautaa.

Sara Arve teki kesällä 2023 sekajätetutkimusta Sammakkokankaan jätekeskuksella. Työ vaati tarkkaa suojautumista, sillä sekajätteen joukossa voi olla esimerkiksi teräviä esineitä, neuloja tai vaarallisia aineita.

Mitä sekajäteroskis sisältää?

Mitä sekajätepussiin päätyy? Se selviää sekajätteen koostumustutkimuksesta, joka tehtiin viime kesänä jo neljättä kertaa. Verrattuna parin vuoden takaiseen tutkimukseen on biojätteen määrä vähentynyt reilu pari prosenttia. Työtä riittää silti yhä, sillä edelleen vain noin neljäsosa on varsinaista sekajätettä, ja ison osan pussin sisällöstä olisi voinut kierrättää.

SEKAJÄTETUTKIMUKSESSA SELVITETTIIN Mustankorkean ja Sammakkokankaan alueiden jätenäytteitä. Sekajätteen koostumusta selvitettiin kahdessa taajamassa ja kahdella haja-asutusalueella. Käsin tehtävä tutkimus selvittää, mitä kotien sekajätteeseen päätyy ja antaa arvokasta tietoa alueen asukkaiden lajittelutottumuksista.

– Keskeisin tulos tänä vuonna oli se, että muutokset ovat pieniä. Odotin, että esimerkiksi muovipakkausten määrä olisi vähentynyt enemmän. Muutokset ihmisten käyttäytymisessä tapahtuvat kuitenkin aina hitaasti ja suunta on koko ajan parempaan, projektiasiantuntija **Enni Huotari** Keski-Suomen liitosta kertoo.

BIOJÄTTEEN MÄÄRÄ sekajätteessä jatkaa laskuaan. Silti noin 23 prosenttia haja-asutusalueen ja 18 prosenttia taajaman sekajätteestä on edelleen biojätettä, vaikka Jyväskylässä biojätettä on lajiteltu jo vuodesta 1996.

Biojätteeseen lasketaan mukaan myös pehmopaperi eli talouspaperi ja lautasliinat. Ilman näitä biojätteen osuus

Jyväskylässä oli taajamassa vain 13,9 prosenttia ja haja-asutusalueella 16,9 prosenttia.

– Sekajätteessä tulee varmasti aina olemaan jonkin verran biojätettä. Olisi silti tärkeää ymmärtää, mitä biojätteelle tapahtuu ja miksi sitä kannattaa kierrättää, Huotari sanoo.

Mustankorkean alueelta kerätystä biojätteestä jalostetaan biokaasua liikenteen käyttöön sekä valmistetaan multatuotteita. Sekajäte sen sijaan kuljetetaan poltettavaksi Tampereelle, jossa siitä tuotetaan sähköä ja kaukolämpöä. Sekajätteen joukossa olevan kostean biojätteen polttaminen ei ole energiantuotannon kannalta järkevää – eihän kukaan polttaisi banaaninkuoria omassa saunapesässä tai takassa.

YKSI HARMILLISIMMISTA tuloksista on se, että hyväkuntoisia vaatteita laitetaan edelleen runsain määrin roskeisiin. Varsin usein sekajätteeseen päätyvissä vaatteissa on edelleen kiinni hintalaput. Osa vaatteista toki kuuluu-

Mitä roskapussi sekajätettä sisälsi Jyväskylässä vuonna 2023?

	Taajama	Haja-asutusalue	Keskiarvo
 Sekalaiset jätteet	28,2 % 2021: 26,3 %	21,3 % 2021: 19,4 %	24,8 % 2021: 22,9 %
 Muovit (sisältää muovipakkaukset) *	22,4 % 2021: 19,8 %	20,4 % 2021: 28,5 %	21,4 % 2021: 24,2 %
 * Muovipakkaukset (ei sisällä muuta muovia)	16,9 % 2021: 16,3 %	14,9 % 2021: 20,5 %	15,9 % 2021: 18,4 %
 Biojäte (sis. pehmopaperi)	18,2 % 2021: 22,3 %	23,0 % 2021: 23,7 %	20,6 % 2021: 23,0 %
 Kartonki ja pahvi	11,6 % 2021: 11,1 %	8,7 % 2021: 8,6 %	10,2 % 2021: 9,9 %
 Tekstiilit ja jalkineet	7,4 % 2021: 6,2 %	9,0 % 2021: 8,3 %	8,2 % 2021: 7,3 %
 Paperi (ei pehmopaperia)	3,3, % 2021: 7,8 %	6,7 % 2021: 4,6 %	5,0 % 2021: 6,2 %
 Lasi	4,0 % 2021: 2,1 %	2,5 % 2021: 1,8 %	3,3 % 2021: 2,0 %
 Puu	1,0 % 2021: 1,1 %	4,9 % 2021: 2,1 %	3,0 % 2021: 1,6 %
 Metalli	2,6 % 2021: 2,4 %	2,8 % 2021: 2,5 %	2,3 % 2021: 2,0 %
 Vaaralliset kemikaalit	0,8 % 2021: 0,1 %	0,6 % 2021: 0,1 %	0,7 % 2021: 0,1 %
 Sähkölaitteet ja akut	0,5 % 2021: 0,7 %	0,1 % 2021: 0,5 %	0,3 % 2021: 0,6 %

Haluatko lukea lisää tutkimuksesta? Skannaa koodi ja klikkaa blogiimme.

Osa Circwaste-hanketta

Sekajätteen koostumuksen selvittäminen on osa Keski-Suomen liiton hallinnoimaa Circwaste-hanketta. Sekajätetutkimus tehtiin tänä vuonna kolmatta kertaa Circwaste-hankkeen aikana. Lisäksi vastaava tutkimus on tehty kerran ennen hankkeen alkua vuonna 2015.

Sekajätteen tutkiminen ja luokittelu on haastavaa. Todellisuudessa sekajätteen joukossa onkin hieman enemmän oikein lajiteltua sekajätettä kuin tutkimus antaa ymmärtää, sillä sekajätteeseen kuuluu lajitella esimerkiksi likaiset tekstiilit ja sellaiset muovi- ja kartonkipakkaukset, joita ei voi puhdistaa.

Enni Huotari

kin sekajätteeseen, sillä todella likaisia tai rikkiäisiä vaatteita ei voi kierrättää muulla tavoin.

SUURI MERKITYS on myös arvoillamme. Mustankorkean kierrätyskoutsu **Minna Kankainen** ei ihmettele yhtään, että sekajätteen seasta löytyy runsaasti täysin uusia vaatteita.

– Vaatteita saa halvalla ja niitä on tarjolla paljon. Kun jotain saa sormia napsauttamalla, arvostus sitä kohtaan ei ole kovin suurta. Ihmiset eivät vielä ymmärrä, mitä kaikkea vaatteiden valmistukseen oikein sisältyy. Vaikka opastammekin ihmisiä lajittelemaan oikein, tärkeintä on silti tuottaa mahdollisimman vähän jätettä sekä käyttää ostamiaan tuotteita mahdollisimman pitkään, Kankainen tiivistää. ♻️

laura_holmstrom_

KOLMEN K:n SÄÄNTÖ:

✨ KÄYTÄ= hankkimasi vaatteet ovat olleet valintojasi. Tee siis hyvin ja käytä kivoimpia vaatteitasi. Niitä ei tarvitse olla mielin määrin, ajattele tyylikkyyttä muodin sijaan.

♻️ KIERRÄTÄ= kun itse et enää käytä, syystä tai toisesta, ilahduta jotakuta toista kierrättämällä. Hyväkuntoinen ei koskaan ole roska. Älä kuormita ympäristöä.

Ja unohda se menneisyys. Luota, että luopumalla vahvistat sitä mistä oikeasti pidät.

📌 KADOTA= hävitä asianmukaisesti tahrivärisiä, rikkinäiset, nuhruiset. Älä kuormita lahjoituskohteita tai teetä turhaa työtä ihan oikeasti huonokuntoisilla vaatteilla.

Ja jos sua kauhistuttaa kierrättäminen tai kadottaminen, ota siitä opiksi ja mieti mikä pelottaa elottomasta materiaalista irtipäästämisessä 😊

elisanluokassa

Vanhat palapelit saavat uuden elämän kertotauluja harjoitellessa 🧩

#toiminnallinenoppi-
minen #pelillisyysope-
tuksessa #alkuopetus
#kertotaulut #kierrätys
#kestäväkehitys

akipouta

✅ MIKSI
ROSKAKUSIKSI
HALUTAAN ✅

Olen haastatellut kymmeniä työnhakijoita ja olen kysynyt heiltä, miksi

he haluavat roskakusiksi. Voisihan ajatella, että työtä pidetään hanttihommana ja kuljetusalalla on päheämpiäkin töitä. Itse asiassa hyvin moni meillä työskentelevä on aiemmin ajanut rekkaa. Syinä kiinnostukseen roskakuskin työtä kohtaan on toistuvasti ollut:

1. Työ on liikunnallista; se ylläpitää peruskuntoa ja ulkoilua on paljon.
2. Työssä pääsee ajamaan kuorma-autoa mutta iso osa siitä on muuta kuin ajamista.
3. Työ on itsenäistä; roskakuski suunnittelee reitin itse ja kiertele pisteissä ilman, että asiakkaat tai työnjohto juuri soittelee.
4. Kuormaaminen on helppoa ja toisinaan jopa terapeutista. Lastausjärjestystä ja sidontaa ei tarvitse pohtia.
5. Haaveena on ollut tehdä tätä työtä, joka on usein huomaamatonta mutta todella tärkeää. Sitä moni ikään katsomatta ihailee.

rinkikierratys

Muistisääntö kartongin lajitteluun: litistä, litistä, litistä!

📦 Litistämällä pahvilaatikon sun muut kartongit kodin kierrätysastia täyttyy hitaammin, ja reissut roskakatokselle harvenevat.

📦 Litistämällä pidät huolta naapurisovusta, kun kartonkisi eivät täytä koko astiaa, vaan muidenkin jätteille jää tilaa.

Ennen kierrätystä pahvilaatikoista voi ottaa ilon irti esimerkiksi leikeissä ja askartelussa! 😊

kangaskorjaamolla

Meillä leikitään juuri nyt kissaa, joten housun polvet ovat kovalla koetuksella. Kyllästyin jokaviikkoiseen paikkaamiseen ja meinasin jo kieltää koko konttausleikin, mutta sitten keksin ompelullisen ratkaisun. 💡

Letitin kolme trikoosuikaletta yhteen ja ompelin ompelukoneella letin spiraalimaisesti ympyräksi. Näin syntyneen paikan ompelin polveen reiän päälle.

Paikasta tuli pehmeä kuin kissan turkki. Polvipehmustetuilla housuilla on hyvä jatkaa konttaamista (ja legoleikkejä, ne ovat toiseksi suosituin leikki). Paikka on myös yhtä kestävä kuin Roope Ankan rahasäiliö. Ja minulta säästyy aikaa, kun ei tarvitse samaa polvea korjata kolmea kertaa peräkkäin. (Sekin on koettu monta kertaa.) 🐾 😊

MLL Jyväskylän yhdistys ry

Vau, mikä tapahtuma meillä eilen olikaan! Lutakonaukiolla oli 33 erilaista isoa konetta, joita ihasteltiin ja ihmeteltiin. Paikan päällä oli myös paljon koneiden esittelijöitä, jotka kertoivat koneestaan ja toiminnastaan sekä jakoivat mm. herkuja ja heijastimia. Mukana oli myös lapsellisin työvaateliike sekä kaksi kahviota, joissa herkuteltiin mm. makkaralla, vohveleilla, mokkapaloilla ja munkeilla. Oli potkumoporataa, Liikenneturvan turvallisuuskasvatusta katvealueiden esittelyalueella, ongintaa sekä siirtotatuointeja.

Lasten ilmeet ja innostuneet huudahdukset, aikuisten tyytyväisyys sekä koneiden tuojien ja esittelijöiden innostus ja ylpeys liikuttivat meitä järjestäjiä hurjasti! Näiden takia tätä vapaaehtoistyötä tehdään Ensimmäinen kerta oli menestys vesisateesta huolimatta, joten järjestetäänkö toisenkin kerran?

Jätehuoltomääräykset uudistuvat

Jätehuoltomääräykset ovat sitovia paikallisia määräyksiä, joilla varmistetaan toimiva jätehuolto. Ne toimivat jätelainsäädännön toimeenpanon välineenä alueelliset erityispiirteet huomioiden. Jätehuoltomääräykset koskevat jätehuollon toteutumista asuinkiinteistöillä sekä jätteiden kuljettamista.

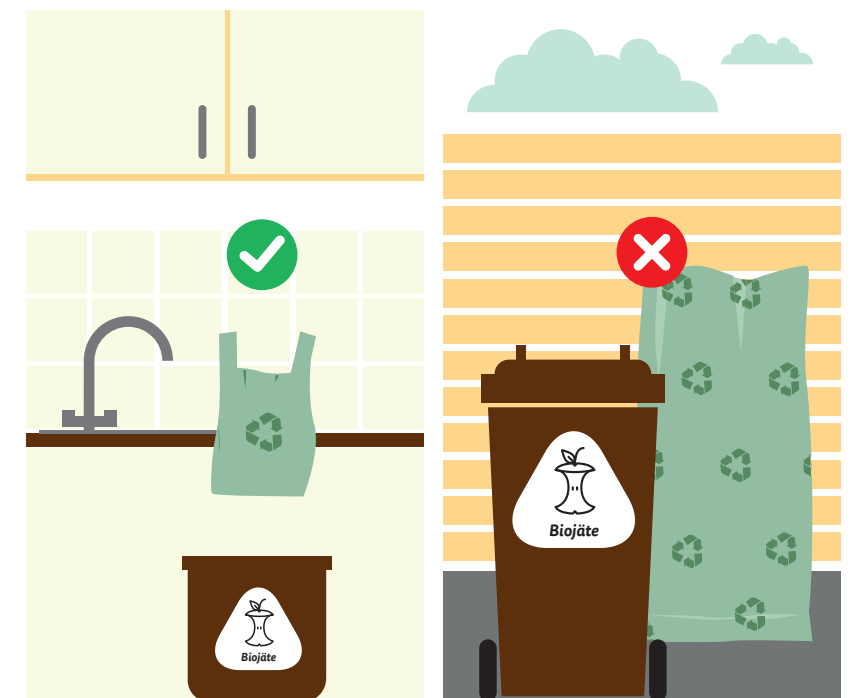
Koska jätelaki uudistui vuonna 2021, tuli myös jätehuoltomääräysten päivittäminen ajankohtaiseksi. Jätehuoltomääräysten päivittämistä on tehty yhteistyössä Mustankorkean sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa. Jyväskylän seudun jätelautakunta hyväksyi kokouksessaan 2.11.2023 Jyväskylään, Laukaaseen, Muurameen ja Toivakkaan uudet jätehuoltomääräykset.

Mitä muutoksia uudet jätehuoltomääräykset tuovat tullessaan 1.1.2024 alkaen?

- Aiempaa useampi kotitalous voi jatkossa saada **pidennettyä sekajäteastiansa tyhjennysväliä**. Mahdollisuutta saada sekajäteastialle 8 viikon tyhjennysväli on laajennettu. Lisäksi 1-2 hengen kotitaloudet voivat jatkossa saada 12 viikon tyhjennysvälin sekajäteastialle. Uusien jätehuoltomääräysten mahdollistamia laajempia tyhjennysvälejä on mahdollista hakea vasta 1.1.2024 alkaen.
- Jatkossa biojätteen **kompostointiin ei hyväksyttyä lantaloita, eikä vanhoja pakastimia tai jääkaappeja**. Lantalat eivät täytä jäteasetuksen mukaisia vaatimuksia biojätteen kompostointiin. Vanhat kylmälaitteet sisältävät myös ympäristölle haitallisia yhdisteitä. Lantalat tulee korvata määräysten mukaisella kompostoinnilla 31.12.2024 mennessä ja vanhat kylmälaitteet 31.12.2026 mennessä.

- **Biojäteastioiden ulkona olevien biohajoavien suurien suojasäkkien käyttö kielletään jätehuoltomääräyksissä**. Suuret suojasäkit ulkona jäteastioissa aiheuttavat myöhemmin ongelmia biojätteen käsittelyssä Mustankorkealla. Biojätteet tulee pakata kotona sisällä pienempiin biohajoaviin pusseihin tai paperisiin pusseihin ennen biojätteen viemistä astiaan, jotta biojäteastia ei likaantuisi. Ulkona olevien säkkien käyttö kiellettiin kokeiluna jo vuonna 2023, eikä niitä siis saa käyttää jatkossakaan.

Jätehuoltomääräykset tulevat voimaan 1.1.2024 ja määräykset löytyvät kokonaisuudessaan <https://jyvaskylanseutu.fi/jatehuolto>.

#korjauskeskiviikko pidentää vaatteiden käyttöikää

VAATTEIDEN KORJAUSTAIPALEENI alkoi, kun esi-koiseni oppi konttaamaan ja polvet alkoivat kulua. Ei ollut järkeä, että heittäisin pois housut, joissa oli 95 prosenttia toimivaa, hyvää materiaalia ja vain polvissa reiät. Pikkuhiljaa korjaukset laajenivat omiin vaatteisiin ja sitten myös korjausohjeiksi muiden avuksi. Vaikka tuolloin opiskelijana korjausmotivaatio nousi rahan säästämistä, on vaatteiden korjaaminen myös ekoteko.

Vaatteiden valmistusprosessi on monivaiheinen ja saastuttava. Turhaa vaatteiden ostamista tulisi karttaa, sillä planeetalle kestävää olisi ostaa vuodessa vain noin viisi uutta vaatetta. Luku perustuu Hot or cool -instituutin raporttiin. On siis tärkeää pidentää omien vaatteiden käyttöikää. Brittitutkimuksen mukaan, jos vaate on yhdeksän kuukautta pidempään käytössä ennen uuden hankkimista, vaateen hiili-, vesi- ja jätejalanjälki pienenee 20–30 prosenttia.

VIIME VUODEN alussa tein uudenvuodenlupauksen: korjaan joka viikko yhden vaateen. Samalla aloitin Instagramissani #korjauskeskiviikko -haasteen. Halusin haastaa itseni lisäksi muutkin korjaamaan joka viikko jotain, jotta korjaamisesta tulisi arjessa tapahtuva vaivaton juttu, joka olisi yhtä normaalia kuin vaikkapa pyykinpesu. Ja jos joka viikko korjaa yhden vaateen, on se vuodessa jo 52 vaatetta!

#korjauskeskiviikko haastaa korjaamisen lisäksi myös jakamaan korjauskuvia somessa, jotta vaatteiden korjaamisesta tulisi normaalia ja arkista. Korjauskuvia someen jakaessa näkyväksi tulee myös ne ei-niin-nätit ja epäonnistuneet korjaukset sekä uudet tavat korjata, jolloin kuvista saa ideoita omiin korjauksiin. Vaatteiden korjaamista oppii vain tekemällä ja harjoittelemalla. Rikkinäistä vaatetta korjattaessa ei menetä mitään, kun vaate on jo valmiiksi käyttökelpoton, miksi ei siis edes kokeilla vaateen korjaamista!

OLEN VIETTÄNYT korjauskeskiviikkoa yli 1,5 vuotta. Joskus korjauskeskiviikko on ollut sunnuntaisin, joskus olen korjannut kerralla parin kuukauden edestä. Korjattuja vaatteita on kuitenkin kertynyt paljon enemmän kuin 52 vuodessa. Olen korjannut housujen polvia, ratkenneita saumoja, erilaisia reikiä ja sukkien kantapäitä. Olen myös korjannut leluja, astioita, telttaa ja saappaat. Ilokseni haasteeseen on lähtenyt myös paljon muitakin. Jotkut ovat korjanneet viikoittain, jotkut kokeilleet korjaamista kerran tai pari. Jokainen korjattu vaate on kuitenkin askel kestävämpään kuluttamiseen ja samalla olemme kaikki opetelleet ihan uutta vaatteiden korjaamisen taitoa.

Anni Ignatius
instagram.com/sormustin
https://kaksplus.fi/blogit/sormustin/
Korjaa kauniiksi. Käsikirja kodin vaatehuoltoon. Moreeni, 2020

Kodin lajitteluohje

SEKAJÄTE

✓ **Kyllä kiitos**

likaiset elintarvikepakkaukset, rikkinäiset muovitarvikkeet, tuhka ja tupakantumpit, vaipat ja terveysiteet, lemmikkien jätökset, pölynimuripussit

✗ **Ei kiitos**

hyötyjätteet, rakennus- ja remonttijätteet, isot esineet, huonekalut, sähkölaitteet, vaaralliset jätteet

BIOJÄTE

✓ **Kyllä kiitos**

perkuujätteet ja kuoret, suodatinpaperit, kahvinporot ja teepussit, talouspaperit, lautasliinat, ruuantähteet, kukkamullat

✗ **Ei kiitos**

nesteet, lemmikkien jätökset, isot luut, biodegradable pakkaukset ja kertakäyttöastiat, purukumit, tuhka ja tupakantumpit

MUOVIPAKKAUS

✓ **Kyllä kiitos**

kotitalouden tyhjät, puhtaat ja kuivat muovipakkaukset, pesuainepakkaukset, muovipussit ja -kassit, tuubit ja putkilot, styrox-pakkaukset, PVC-pakkaukset

✗ **Ei kiitos**

likaiset muovipakkaukset, sekajätteet, muut muovituotteet (esim. ämpärit, lelut) tai yritysten muovipakkaukset

KARTONKIPAKKAUS

✓ **Kyllä kiitos**

pahvilaatikat, maito- ja mehutölkit, muro- ja keksipaketit, pizzalaatikat, munakannet, wc- ja talouspaperihylsy, paperipussit ja -kassit

Muista litistää!

✗ **Ei kiitos**

märät tai likaiset pahvit ja kartongit, styroksit ja muovit, muovipussit

LASIPAKKAUS

✓ **Kyllä kiitos**

tyhjät lasipullot ja lasipurkit

Muista poistaa korkit ja kannet!

✗ **Ei kiitos**

terveydenhuollon pakkaukset (esim. nestepullot ja ampullit), lasi- ja posliiniastiat, kristallit, lamput ja valaisimet, ikkuna- ja peililasit

METALLI

✓ **Kyllä kiitos**

säilyketölkit, metallikannet, pantittomat juomatölkit, alumiinifoliot, tuikkukynttilöiden kuoret, aterimet ja kattilat

✗ **Ei kiitos**

vaaralliset jätteet, paristot, kaasupullot, isot metallijätteet

PAPERI

✓ **Kyllä kiitos**

sanoma- ja aikakauslehdet, mainokset ja esitteet, toimistopaperit ja kopiopaperit, kirjekuoret

✗ **Ei kiitos**

märät tai likaiset paperit, paperikassit, jauhopussit ja muut vastaavat pakkaukset, kartonkipakkaukset, lahjapaperit

Mihin tämäkin jäte kuuluu?

Tarkista jätehausta
[mustankorkea.fi/
jatehaku](https://mustankorkea.fi/jatehaku)

PARISTOT JA PIENAKUT

myyntipaikat, Mustankorkean jätekeskus, Laukaan pienjäteasema (teippaa navat)

LÄÄKEJÄTTEET

apteekki

VAARALLISET JÄTTEET

Mustankorkean jätekeskus, Laukaan pienjäteasema sekä kierrätysauto keväisin ja syksyisin

SÄHKÖLAITTEET (SER)

Mustankorkean jätekeskus, Laukaan pienjäteasema sekä tuotteita myyvät liikkeet

Kaikki jätteiden
keräyspisteet:
kierratys.info

